

مقدمه‌ای بر بحث

ساماندهی بازارهای مالی:

اصلاح نظام بانکی - اصلاح نظام بیمه - توسعه و تعمیق بازار سرمایه

سیاست‌های اقتصاد کلان، اشتغال، نظام تأمین اجتماعی و پارانه‌هاست، و اعضای این شورا عبارتند از: معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر کار و امور اجتماعی، وزیر نفت، وزیر تعاون و رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. وظایف این شورا نیز بین چند کمیته ویژه تقسیم شده که یکی از آنها کمیته ساماندهی بازارهای مالی است. مسوولیت این کمیته به عهده معاون بانک مرکزی، گذاشته شده و وظایف آن بدین قرار است:

- * شناخت و تبیین وضع موجود بازار سرمایه،
- * تجزیه و تحلیل مشکلات و نارسایی‌های بازار سرمایه (عوامل بازدارنده و تغییرکننده)،
- * تدوین رهنمودهای کلی برنامه با تأکید بر:

- گسترش و تعمیق بازار سرمایه،
- تدوین ضوابط مربوط به عملکرد شرکت‌های سرمایه‌گذاری،
- بهبود عملکرد بازار بورس اوراق بهادار،

- اصلاح نظام بانکی و پولی کشور از طریق افزایش درجه استقلال بانک مرکزی، حفظ ارزش پول و رقابتی کردن سیستم بانکی،
- ارتقای کمیت و کیفیت خدمت‌رسانی (نووسازی، به کارگیری تکنولوژی اطلاعات و...).

- بازارآرایی نظام بیمه کشور از طریق اصلاح قوانین و مقررات بیمه‌ای، به کارگیری شبیوهای مؤثر تنظیم بازار، آزادسازی، رقابتی کردن و گسترش قوانین بیمه‌ای.

* تهیه و تنظیم راهکارهای اجرایی و عملیاتی کردن رهنمودهای کلی با تکیه بر اصلاحات نهادی و زمانبندی اقدامات اجرایی.

به هر حال، با خوبی‌بینی به تمامی این تلاش‌ها نگاه می‌کنیم و موضوع اصلی اولین شماره از مجله تازه "بانک و اقتصاد" را به بازارهای مالی اختصاص می‌دهیم و بحث‌های خود را حول سه محور زیر بی‌می‌گیریم:

- (۱) جایگاه بانک مرکزی و رابطه آن با سیاست‌های اقتصادی و پولی،
- (۲) بازار بیمه؛ وضع موجود و راهکارهای پیشنهادی.

(۳) بازار سرمایه ایران: گذشته، حال و آینده.

امیدواریم که ارکان مزبور در راه ایفای وظایف خود موفق باشند و سازمان‌های اجرایی هم بتوانند سهم‌های قابل توجه‌تری از اهداف برنامه‌های توسعه را تحقق بخشنند و ما نیز همچنان امیدوار و خوشبین باقی بمانیم.

سردییر

■

سال‌هاست که ما نیز به برنامه‌های توسعه روی آورده‌ایم تا با برخورداری از تجارب جوامع دیگر، بتوانیم در چارچوب محدودیت‌ها و منابع پیش‌بینی شده، خط مشی‌ها و سیاست‌های را اتخاذ کنیم که در مجموع، شرایط اقتصادی و اجتماعی مطلوب ما را فراهم آورد.

بنابراین، تاکنون دو گام در این مسیر برداشته‌ایم: برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از سال ۱۳۶۸ تا سال ۱۳۷۲ و برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی از سال ۱۳۷۴ تا سال ۱۳۷۸. و اینک، در حالی که هنوز عملکرد برنامه‌های اول و دوم را به درستی ارزیابی نکرده‌ایم و کارنامه ده سال گذشته نظام برنامه‌ریزی و اجرایی کشورمان در میان توده‌ای از ابهامات و بی‌خبری‌ها و بی‌مسوولیتی‌ها گرفتار مانده و در آستانه پیوستن به تاریخ ادبیات اقتصادی است، درصد برأمدۀ ناگام سوم را هم برداشیم و از سال ۱۳۷۹ به بعد، برنامه سوم توسعه را آغاز کنیم.

به دنبال این تصمیم، چندی پیش، یعنی در تاریخ ۲۹/۶/۷۷ برنامه ریزی برنامه سوم توسط هیأت دولت تصویب شد و مقرر گردید که برنامه سوم در سه مرحله به شرح زیر تهیه و تنظیم شود:

* مرحله اول مشتمل بر: بررسی عملکرد گذشته، تبیین وضع موجود، مشکلات و تنگناها و نقاط قوت و ضعف ساختاری و عملکردی - تهیه چشم‌انداز بلندمدت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور با نگرش‌های آمایشی و شناخت دغدغه‌ها و چالش‌های آینده - ارایه گزینه‌های مختلف و پیشنهاد گزینه مطلوب - ارایه رهنمودهای کلی برنامه سوم توسعه.

* مرحله دوم مشتمل بر: تدوین برنامه‌های عملیاتی رهنمودهای کلی برنامه - تدوین سیاست‌های اقتصاد کلان و سیاست‌های استراتژیک بخش - تهیه طرح پایه آمایش سرزمین - تهیه چارچوب‌های تمکزدایی و تقویض اختیار از مرکز به استان‌ها - نهایی کردن تصویر روند مطلوب - تهیه لایحه برنامه سوم توسعه.

* و سرانجام مرحله سوم، یعنی تدوین برنامه‌های بخشی و استانی براساس قانون برنامه سوم و جهت‌گیری‌های آمایشی.

در پی این اقدامات، شرح فعالیت‌ها در هر یک از مراحل مزبور نیز تعیین شد و ساماندهی بازارهای مالی مشتمل بر اصلاح نظام بانکی، اصلاح نظام بیمه و توسعه و تعمیق بازار سرمایه نیز به عنوان جزیی از مضمون اصلی برنامه سوم درنظر گرفته شد. هم‌چنین، ارکان نظام برنامه ریزی برنامه سوم هم شناسایی شد و علاوه بر مجلس شورای اسلامی، هیأت دولت، شورای اقتصاد، ستاد برنامه و شورای تلفیق برنامه‌ها، شوراهای تخصصی دیگری هم به عنوان اجرایی ارکان نظام برنامه ریزی برنامه سوم پیش‌بینی شده‌اند که یکی از آنها شورای